

تهیه پرسشنامه جامع سلامت معنوی و انجام مطالعات پایلوت آن

مجری: دکتر پریسا امیری

گروه: سلامت معنوی

سال شروع: ۱۳۹۲

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

علیرغم پژوهش‌های بسیاری که در مورد سلامت معنوی در طول دهه‌های گذشته انجام شده، فقدان ارائه تعریفی جامع و قابل قبول از آن مشاهده می‌گردد. سنجش سلامت معنوی در جمعیت ایرانی در گام نخست نیازمند ارائه تعریفی از سلامت معنوی است که منطبق با ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی جامعه ما باشد لذا طراحی و آزمون ابزاری که بتواند سازه‌های مفهومی تعریف ارائه شده را بسنجد از جمله ضروریات این حوزه محسوب می‌گردد. مطالعه حاضر یکی از اولین مطالعاتی است که با هدف تبیین مفهوم سلامت معنوی و سپس طراحی و آزمون پرسشنامه جامع سلامت معنوی در جمعیت ایرانی صورت پذیرفت.

روش‌شناسی

در این مطالعه متدلوژیک و مقطعی پرسشنامه سنجش سلامت معنوی در جامعه ایرانی، با ۶۹ گویه اولیه، در سه حیطه ارتباط با خدا، ارتباط با خود و ارتباط با پیرامون مستخرج از منابع و متون معتبر اسلامی و تأیید شده از سوی گروه سلامت معنوی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران طراحی شد. در مجموع ۵۰۶ نفر (۶۴ درصد زن) در فرآیند روان‌سنجی پرسشنامه شرکت کردند. شرکت‌کنندگان از منطقه ۱۳ شهرداری تهران و از بین افراد شرکت‌کننده در طرح ملی قند و لیپید تهران و مراجعین به خانه‌های سلامت شهرداری در سال ۱۳۹۲ انتخاب شدند. جهت سنجش اعتبار از روش‌های آزمون بازآزمون و سنجش همابستگی درونی استفاده شد. روایی صوری، محتوا و سازه پرسشنامه ارزیابی گردید.

یافته‌ها

در مجموع ۴۸ گویه از سوی متخصصین و همچنین جامعه مخاطب، ضروری، مرتبط و قابل فهم تشخیص داده شدند. روایی محتوا از سوی متخصصین تأیید شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، وجود مدل ۶ عاملی را در ساختار گویه‌های تدوین شده نشان داد و مدل بهینه در قالب دو مؤلفه (۱) شناختی/عاطفی (۲) رفتاری تبیین شد. برازش مدل استخراج شده توسط تحلیل عاملی تأییدی در سطح مطلوب تأیید شد. همابستگی درونی در سازه‌ها و تمامی زیر سازه‌های پرسشنامه مطلوب بود (آلفای کرون باخ بیش از ۰/۷) نتایج حاصل از آزمون بازآزمون در تمامی سازه‌ها و زیرسازه‌ها اعتبار پرسشنامه را تأیید نمود.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده از مطالعه اولیه، نشانگر روایی و اعتبار مطلوب پرسشنامه جامع سنجش سلامت معنوی در جامعه ایرانی است. مطالعات تکمیلی جهت سنجش سلامت معنوی در جمعیت‌ها و مناطق مختلف کشور توصیه می‌گردد.

کلیدواژه: سلامت معنوی، پرسشنامه، روان‌سنجی، روایی، پایایی.